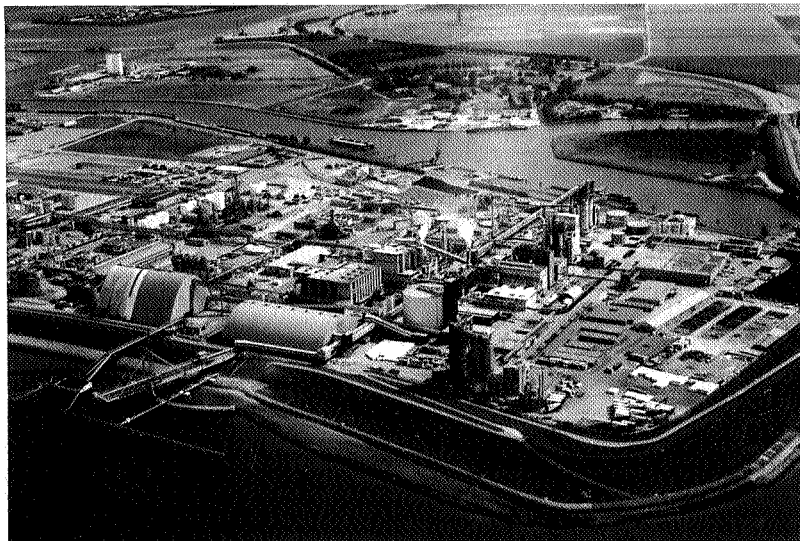

Chris Leeuwe

HET GEVAL DELFZIJL (II)

Industriegebied van AKZO te Delfzijl

Omdat Carla Alma in 'De milieucommissie vertelt', Noorderbreedte, september 1988, een lezenswaardig maar tegelijkertijd suggestief en veelal niet op de feiten gebaseerd verhaal over het milieubeleid in de gemeente Delfzijl schrijft, meen ik dat de geïnteresseerde Noorderbreedte-lezer 'Het geval D' (de verdachte D??) beter moet leren kennen en dus de feiten moet weten.

Vandaar mijn kijk op 'het geval Delfzijl', mijn mening dus over het milieu- en werkgelegenheidsbeleid in Delfzijl.

Ik volg het artikel van Alma op de voet en zal mijn commentaar geven op het door haar gestelde. De lezers trekken dan wel hun conclusies!

Delfzijl denkt mee

In 1987 werd inderdaad — als gevolg van de ambtelijke reorganisatie waardoor een aparte afdeling milieu (1) binnen de hoofdafdeling gemeentewerken werd gecreëerd — een milieuvanambtenaar aangesteld (de 7e).

De werkzaamheden binnen het milieubeleid werden tot dusver binnen een tweetal afdelingen verricht door 5 ambtenaren (deels part-time) onder wie de adjunct-direkteur gemeentewerken, die

zich bezighielden met de bekende onderdelen: vergunningvoorbereiding, handhaving en controle, uitvoering HUP, bodem-onderzoek, tezamen met externe instanties, advisering naar andere vergunningverleners, overleg inspectie milieu enz.

Dat daarnaast de politie reeds enige jaren — tezamen met 'gemeentewerken' en 'bestuurlijke zaken' — haar handhavingstaak intensificeert moet ook vermeld worden (2).

Naast het bovenstaande zijn Alma's 'feiten' meer dan voldoende te weerleggen en zodoende aan te geven dat er van een actief milieubeleid sprake is, ook in die jaren waarin de beleidsportefeuille milieu en werkgelegenheid gecombineerd is (1978 - heden). Mijn commentaar op Alma's opsomming:

Delfzijl heeft vanuit haar ook door andere overheden erkende werkgelegenheids- en industriële taak (3) inderdaad intensieve contacten met NOM, Commissariaat voor Buitenlandse Investerings (EZ), Kamer van Koophandel, het bedrijfsleven enz. maar eveneens (intensieve) contacten met de Inspectie Milieuhygiëne (al of niet samen met de Eemshaven/gemeente Hefshuizen), binnen de provinciale beleidsgroep handhaving milieurecht en het suboverleg portefeuillehouders N.O. Groningen en ook met de Werkgroep Eemsmund (4).

De contacten met de Werkgroep Eemsmund en individuele leden worden niet 'slechts nodes' gezocht maar... informatie-uitwisseling en met name overleg, wat mij betreft ook over vestigingskandidaten, moet zijn hebben. Een houding van 'natuurlijk zijn we per definitie tegen die kandidaat, natuurlijk behouden we ons alle beroepsmogelijkheden voor' is natuurlijk ieders goed (wettelijk) recht, maar maakt een werkelijke dialoog veelal bij voorbaat gecompliceerd. Alhoewel? Alma's opstelling mee te doen aan het door Voerman (FNV-Industriebond) gesuggereerde gespreksplatform over chemi-

schontwikkelingen in de Eemsmund geeft hoop (4). Alhoewel? Waarom daarna — op voorhand — weer deze reactie als een ethyleen-voorziening in de Eemsmund ter sprake komt? Alma: 'Ik word er echt niet goed van, kunnen deze mensen dan niets anders dan alleen maar terugkijken... De chemie is niet het trekpaard van het Noorden. In alle nota's, streekplannen en rapporten van de provincie of wie dan ook is dat idee de laatste jaren verlaten. En nu komen ze er weer mee aan. Verschrikkelijk.' (5)

Het is juist en tevens nadrukkelijk een politieke keuze in Delfzijl, dat de portefeuilles milieu en economische zaken gecombineerd zijn. Er is dan naar onze mening nadrukkelijk een afweging van belangen, een belangenafweging evenwel die getoetst wordt en in het kollege van B&W en in de betreffende raadscommissies en in de intensieve vooroverleg met anderen (Inspectie Milieuhygiëne, Provincie, Arbeidsinspectie, brandweer (oa. noodplan, rampenplan), Rijkswaterstaat (lozingen) en ingenieursburo's). De 'toegestane' bedrijven, bijvoorbeeld Katalistiks, North Refinery, Morton Thiokol en Conteka hebben wel degelijk regionale of zeehavenbinding: Katalistiks, Morton Thiokol en Conteka (zullen) betrekken oa. Akzo-producten; North Refinery kan van grote betekenis zijn voor de specifieke olieoververking. Ook en juist van zeeschepen (havenontvangstinstallatie).

Suggestief is Alma's opmerking dat het milieu het sluitstuk van een vestigingsprocedure is en de verantwoordelijke wethouder zou laten weten via de krant, dat 'de vergunningen in kannen en kruiken waren' (6); het zou Alma gesierd hebben de in dit verband door het gemeentebestuur van Delfzijl aan de Werkgroep Eemsmund geschreven brief over deze kwestie te citeren, laat ik het dan doen: 'Naar aanleiding van uw opmerking betreffende publicaties in het Nieuwsblad van het Noorden dd. 16 december 1987 delen wij u mee geen waardering te hebben voor de door u gekozen formulering. Wij delen u mede dat geenszins in de persconferentie is gezegd dat vergunningen (in casu milieuvergunningen) verleend zouden zijn.'

Wel is — terecht — opgemerkt dat uit het vooroverleg mocht worden afgeleid dat te zijner tijd overgegaan kon worden tot het verlenen van de benodigde vergunning. Dat daarbij verder alle normale wettelijke procedures in acht worden genomen spreekt meer dan vanzelf.' (7)

Dus niks geen ingegroeide kultuur van dienstbaarheid, wel een cultuur van adequaat vooroverleg.

Geadoogstudies

Ook ik ben van mening, dat in Nederland geadoogstudies eigenlijk niet zouden behoeven te bestaan. Procedures rondom milieuvergunningen en bouwvergunningen zouden beter op elkaar

moeten worden afgestemd. Wie moet dat echter regelen? Naar mijn mening moet niet de lokale of regionale bestuurder dat willen regelen, maar kan de wetgever dat slechts.

Hij immers is de enige instantie die deze afstemming kan bevorderen. Uitzonderingsposities — door lokale bestuurders gekreëerd — (als het al kan) lossen niets op. Immers wat in Delfzijl niet mag, mag eventueel elders wel. Diskriminerend dus!

Illustratief is in dit verband de opvatting van de Minister van VROM, die bij de woningwetwijziging (artikel 57) het volgende schrijft:

'Mede naar aanleiding van de opmerkingen van de Raad van State met betrekking tot de in dit artikel vervatte coördinatie van vergunningstelsels, heb ik gemeend de regeling in geval van samenloop tussen de bouwvergunning en een milieuvergunning uit het wetsvoorstel te moeten halen. Gebleken is namelijk dat aan die regeling zodanige problemen zijn verbonden, dat nadere studie is geboden om die problemen tot oplossing te kunnen brengen. Bij die studie zullen de opmerkingen van de Raad over dit artikel mede in beschouwing worden genomen. Ik stel me voor in een later stadium — bijvoorbeeld ten tijde van de toezending van de memorie van antwoord aan de Tweede Kamer — op deze problematiek terug te komen en alsnog een afdoende regeling ter zake aan de Kamer voor te leggen'.

(8)

Dat Delfzijl dat 'gedogen' niet op eigen houtje regelt, mag blijken uit het eerdergenoemde vooroverleg waar onder andere de milieu-inspectie bij is betrokken. Ook deze instantie komt tot de conclusie — zij het node — dat gedoog-situaties soms noodzakelijk zijn. In een brief van de inspectie milieu-noord aan de officier van justitie Groningen wordt onder andere het volgende opgemerkt:

'Ik besef dat door deze benadering bij u de indruk kan worden gewekt dat thans van rijkszide sprake is van een andere opstelling als jaren geleden, doch dat zou mijns inziens niet terecht zijn. De inspectie voor de milieuhygiëne waarschuwt nog steeds tegen het oprichten/uitbreiden zonder de benodigde milieuvergunning, doch daarnaast is ze gebouwen om ook de bestuurlijke en bedrijfseconomische realiteit onder ogen te zien die met een nieuwe vestiging verband houden. Dat impliceert dat soms een situatie optreedt, die uit milieuhygiënisch oogpunt goed onder controle is, waarin het wettelijk verbod redelijkerwijze niet goed valt te handhaven omdat er voldoende materiële waarborgen (inzicht en eisen omtrent de milieusituatie) worden geboden. Dergelijke situaties worden echter door de inspectie van geval tot geval zorgvuldig bekeken, waarna alle omstandigheden in acht nemend voor een actieve dan wel passieve opstelling wordt gekozen in de zin van handhavend optreden. Dit is ook het landelijk beleid van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieuhygiëne, waaronder bepaalde bedrijfsactiviteiten zonder vergunning voorlopig gedoogd worden (onder ander Wca).'

(9)

Geen misverstand er nogmaals over, dat deze gedoogsituatie ook naar mijn mening, minder juist is. In dat opzicht is het politiek-beleidsmatig van belang dat over dergelijke gedoogsituaties cq. de problematiek van coördinatie bouw- en milieuvergunningen kamervragen gesteld zijn door de VVD-Tweede Kamerleden Braam en Te Velhuis (10). De Minister cq. de wetgever is nu aan zet.

Alma's volgende statement betreft 'het al te gemakkelijk toegeven door de gemeente Delfzijl aan een verzoek om geheimhouding van gegevens door bedrijven'. Eerst een cijfer: van de vanaf 1981 verleende hinderwetvergunningen, totaal 58, zijn er 5 (!) verleend met inachtneming van artikel 58, lid 1 uit de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne, een artikel uit deze Wet dat regelt, dat het bevoegd gezag onder voorwaarden kan bepalen, dat de vestigingskandidaat een door het bevoegd gezag goedgekeurde tweede tekst overlegt, waarin die gegevens niet voorkomen, onderscheidenlijk waaruit ze niet kunnen worden afgeleid. Het bevoegd gezag maakt van deze bevoegdheid slechts gebruik met betrekking tot bedrijfsgeheimen en beveiligingsgegevens (11).

Inderdaad, de gemeente Delfzijl, het bevoegd gezag, heeft geoordeeld dat in een aantal gevallen geheimhouding van gegevens gerechtvaardigd was. Er wordt dus gebruik gemaakt van wettelijke en gerechtvaardigde mogelijkheden. Wie maakte ook al weer veelvuldig gebruik van wettelijke procedures en mogelijkheden?

Alma beschrijft 'het geval D' verder en gaat in op het volgende 'milieu-schandaal': Kaweck Billiton.

Ook hier maar weer de feiten: Kaweck Billiton wil een proeffabriek voor de productie van aluminium-voorleggeringen starten en zoekt een lokatie aan de Rondeboslaan (Farmsum). Het bestemmingsplan van dit gebied staat deze vestiging in beginsel niet toe, maar 'het plan omvat echter bepalingen die het mogelijk maken om bedrijven die in beginsel — naar hun aard en effecten voor de omgeving in de vorm van hinder — niet passen in of inpasbaar zijn in de woonomgeving, nader te toetsen op de aanvaardbaarheid op dit punt.' (12)

En gezien het karakter van de betreffende wijk (woon- en industriebestemming) en gezien het geavanceerde productieproces besluit het gemeentebestuur — onder voorwaarden — de bouwvergunning te verlenen door gebruik te maken van de haar toevallende vrijstellingsbevoegdheid. (Maximale geluidsnorm en stofemissie worden bij voorbaat — in de considerans van de bouwvergunning — onder voorwaarden gesteld.) De bewoners uit de betreffende wijk dienen een bezwaarschrift bij het gemeentebestuur in (lokale Arob-procedure) en vragen schorsing van de bouwvergunning

aan bij de Raad van State. De schorsing wordt als volgt omschreven, toegestaan: 'Schorsing van het besluit van burgemeester en wethouders tot en met dertig dagen na de datum van verzending van de beslissing op het daartegen ingediende bezwaarschrift.' (13)

Jammer genoeg is B&W niet meer toegekomen aan een nadere beslissing op het bezwaarschrift van de bewoners, omdat het bedrijf liet weten van de bouwvergunning geen gebruik meer te maken en de proeflokatie te verplaatsen naar Oss (N.B.).

De lokale Arob-kommissie kon geen oordeel meer geven. Bedrijf en de bewoners konden niet meer gehoord worden. B&W kon geen nadere beslissing nemen. Onduidelijkheid bleef en blijft bestaan over de uiteindelijke mogelijke bestemming. En dat is jammer voor alle partijen.

Kortom: niet een gemakkelijk afwijken van de regels van het bestemmingsplan, wel een zorgvuldige procedure die naar mijn opvatting te vroeg beëindigd is.

'Een laatste voorbeeld' beschrijft Alma in een aantal opmerkingen over de regionale vuilstortplaats, waarvan het altijd de bedoeling was (gezien het karakter van Delfzijl) dat er en huisvuil en industrie-afval gecontroleerd gestort kon worden. Geen onduidelijkheid: het percolaat is nogal vervuild en er vindt sinds enige tijd afvoer plaats naar de zuivering in Scheemda. Waar gaat het nu evenwel om?

Niet dat Delfzijl de andere gemeenten in het samenwerkingsverband voor de vuilstort (SANOG) 'dwingt', de hoge kosten voor deze zuivering te betalen. Wel dat naar het uiteindelijke oordeel van de grootst mogelijke meerderheid van het bestuur het juist en verantwoord is een gedeelte van de kosten door het SANOG te laten financieren, teneinde naheffing te voorkomen en de storttarieven beheersbaar te houden (14). Natuurlijk is het te begrijpen, dat tegen de hoge kosten van vervoer en verwerking aangekeken wordt, natuurlijk is het een lastig, ook financieel probleem. Toch wordt het in bestuurlijke harmonie opgelost en is er naar zijn mening geen sprake van dwang van Delfzijl.

Samenvattend: Niet Delfzijl wil beoordelen of zij de prijs voor het beste milieubeleid heeft verdiend. Wel leek het terecht de door Alma naar voren gebrachte 'denkningen' met betrekking tot 'het geval D' te objectiveren en te bezien in hoeverre haar 'beschuldigingen' overeind bleven: Na het voorgaande meen ik, dat vanuit de taakstelling die anderen en Delfzijl zelf voor de gemeente Delfzijl zien binnen de wettelijke kaders een samenhangend en verantwoord milieu- en werkgelegenheidsbeleid is gevoerd en wordt gevoerd. De lezer oordele!

Noten

- 1 Sinds de reorganisatie kent de gemeente Delfzijl 4 hoofdafdelingen. Een der hoofdafdelingen is gemeentewerken, waaronder de afdeling milieu.
- 2 Onder andere Jaarverslag 1987 'Gemeentepolitie Delfzijl' blz. 36 ev.
- 3 Onder andere Structuurschema zeehavens, deel e, 1984, blz. 10 ev. Economisch Programma Groningen 1985-1989, blz. X, blz. 49. Partner in de markt, provincie Groningen, 1987, blz. 7, blz. 10.
- 4 Nota R.O. Ministerie van VROM 1988, blz. 83 ev. PKB Waddenzee, deel e, 1980, blz. 4 ev. Waddenzee vogelvrij? (IPS) 1981, blz. 10 ev.
- 4 Symposium 'Industriële mogelijkheden in de Eemsmond', FNV-Industriebond, Delfzijl, 30 september 1988.
- 5 'Het ethyleenepook kaart weer rond', Noord Ooster, 4 oktober 1988.
- 6 Nieuwsblad v.h. Noorden, 16 december 1987.
- 7 Brief gemeentebestuur Delfzijl aan Werkgroep Eemsmond, 24 februari 1988.
- 8 Herziening van de Woningwet, voorlopig verslag T.K., 28 juli 1988, blz. 42.
- 9 Brief inspectie milieuhygiëne aan off. van justitie Groningen (Morthon Thiokol-zaak), 28 oktober 1987.
- 10 Kamervragen VVD-kamerleden Braams en Te Velhuis over 'het oprichten en bouwen van hinderplichtige inrichtingen, handhavingsproblemen', 22 september 1988.
- 11 Artikel 58, lid 1, Wet Algemene bepalingen milieuhygiëne.
- 12 Brief inspecteur r.o. Noord aan bewoners Houtweg Farmsum, 28 juli 1988.
- 13 Beschikking voorzitter, afd. Rechtspraak Raad van State, 26 juli 1988.
- 14 D.B.-verslagen SANOG 15 januari 1988, 3 februari 1988; A.B.-verslag 21 maart 1988.

Chris Leeuwe is wethouder voor milieu en werkgelegenheid in de gemeente Delfzijl.

Kommentaar

Een actief milieubeleid moet blijken uit daden en uit een resultaat in de vorm van een goed milieu. Daarvan is in Delfzijl geen sprake, ondanks alle overleg-situaties, milieuanbrenen en goede bedoelingen. Jammer dat wethouder Leeuwe slechts defensief kan reageren en geen voorbeelden geeft van een echt goed milieubeleid, zoals dat in Delfzijl zou moeten worden gevoerd.

Carla Alma